

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 4-11-2023

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- Εθνικές γαίες
- Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή
- Ισοζύγιο πληρωμών

(μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Α2

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» ανάλογα, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Έλληνες της διασποράς δεν ανακάλυψαν εντέλει τη σημασία που είχε το ελληνικό κράτος ως ασφαλές πεδίο ανάπτυξης οικονομικών δραστηριοτήτων.
2. Η χωρητικότητα των ελληνικών πλοίων αυξήθηκε από 100.000 τόνους το 1840 σε 300.000 τόνους το 1866, επιβεβαιώνοντας την ανοδική πορεία της ελληνικής ναυτιλίας το 19^ο αιώνα.
3. Η διανομή των εθνικών γαιών αντιμετωπίστηκε οριστικά αμέσως μετά την ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους.
4. Από το 1880 και εξής εξαγόταν σημαντικές ποσότητες κατεργασμένων δερμάτων.
5. Η ελληνική εμπορική ναυτιλία ακολούθησε σταθερά ανοδική πορεία από τον 18^ο αιώνα έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οπότε και υπήρξε ύφεση.

(μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Β1

Πώς εξελίχθηκε η διαδικασία εισόδου της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα;

(μονάδες 13)

ΘΕΜΑ Β2

Να εκθέσετε τους λόγους που οδήγησαν στον πολυτεμαχισμό των εθνικών γαίων καθώς και τις συνέπειες που προέκυψαν από την υιοθέτηση αυτού του μέτρου.

(μονάδες 12)

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες που αντλείτε από τα παρακάτω κείμενα να ορίσετε το περιεχόμενο της Μεγάλης Ιδέας, τις διαφορετικές μορφές ερμηνείας της κατά τον 19^ο αιώνα και τέλος να αναφερθείτε στις συνέπειες επικράτησης της εθνικής αυτής ιδεολογίας στον πολιτικό και οικονομικό χώρο του ελληνικού κράτους.

(μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Απόσπασμα ομιλίας Ι. Κωλέττη στην εθνοσυνέλευση το 1844

Τον Ιανουάριο του 1844 ο πολιτικός Ιωάννης Κωλέττης που, μαζί με τον Όθωνα, αντιπροσώπευε τη Μεγάλη Ιδέα, στην πιο ακραία πολιτική μορφή της, είχε διατυπώσει αυτή την πεποίθηση στην εθνοσυνέλευση με τα εξής λόγια:

«Το Βασίλειον της Ελλάδος δεν είναι η Ελλάς. Αποτελεί εν μέρος μόνον, το πλέον μικρόν και το πλέον πτωχόν της Ελλάδος... Υπάρχουν δύο μεγάλα κέντρα του Ελληνισμού. Αι Αθήναι είναι η πρωτεύουσα του Βασιλείου. Η Κωνσταντινούπολις είναι η μεγάλη πρωτεύουσα, η Πόλις, το όνειρο και η ελπίς όλων των Ελλήνων.»

[Michael Llewellyn Smith, *Το Όραμα της Ιωνίας- Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία, 1919-1922*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 36.]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η Μεγάλη Ιδέα, που μπορούσε να περικλείσει όλα τα ζητούμενα του ελληνικού κόσμου, μετατρέπεται σε ένα ακόμα στοιχείο μοναδικότητας[...] Τρεις διαδοχικές φάσεις ερμηνείας γνώρισε η Μεγάλη Ιδέα τον 19^ο αιώνα. Στην πρώτη φάση, ως εθνικό κέντρο εξακολουθεί να εννοείται η Κωνσταντινούπολη και το κυρίαρχο όραμα είναι η Ανατολική, η Ελληνική Αυτοκρατορία. Στη δεύτερη, την οποία επισημοποιεί η έλευση του Γεωργίου και η πρώτη αύξηση του Βασιλείου με την Ένωση των Επτανήσων, εθνικό κέντρο είναι πια η Αθήνα και επιδίωξη η επέκταση των ελληνικών συνόρων. Στην τρίτη, που έρχεται με τη συνειδητοποίηση, γύρω στο 1870, της αλλαγής της θέσης της ομογένειας στην Οθωμανική αυτοκρατορία, γίνεται προσπάθεια συμβιβασμού των δύο κέντρων, πίσω από το σχήμα του ελληνοθωμανισμού.

[Σκοπετέα Ε., *ΤΟ "ΠΡΟΤΥΠΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ" ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ: όψεις του εθνικού προβλήματος στην Ελλάδα (1830-1880)*, πολύτυπο, Αθήνα, 1988, 269- 270]

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παραθεμάτων να αναφερθείτε στις επιδράσεις που άσκησε το εξωτερικό εμπόριο στην ελληνική οικονομία καθώς και στην πορεία εξέλιξής του από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου}.

(μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το εξωτερικό εμπόριο αντανakλά την ανάπτυξη της οικονομίας- αλλά και τον αστικό μετασχηματισμό της. Από όλα τα οικονομικά μεγέθη άλλωστε παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση (αμέσως μετά την παραγωγή σταφίδας, με την οποία άλλωστε το εξωτερικό εμπόριο σχετίζεται στενότερα). Οι θεαματικές αυξήσεις που παρατηρούνται στο εξωτερικό εμπόριο πιστοποιούν την εξίσου σημαντική βελτίωση του

επιπέδου ζωής... Μεταξύ του 1851-54 και 1860- 63 το άθροισμα των εισαγωγών και των εξαγωγών (υπολογισμένο σε στερλίνες) υπερδιπλασιάζεται... επιμηκύνοντας την περίοδο έως το 1882-85 οπότε βλέπουμε ότι το εξωτερικό εμπόριο σχεδόν επταπλασιάζεται.

Ειδικότερα, οι μεν εισαγωγές αυξάνονται λιγότερο (εξαπλασιάζονται), οι δε εξαγωγές περισσότερο (υπεροκταπλασιάζονται), κυρίως χάρη στις εξαγωγές σταφίδας λόγω της άνθησης της αμπελουργίας. Στην ίδια μακρά περίοδο, βελτιώνεται αισθητά η σχέση ανάμεσα στα δύο σκέλη του εξωτερικού εμπορίου, δηλαδή μειώνεται αναλογικά το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου. [...]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στο σκέλος των εισαγωγών, εξάλλου, το κυριότερο πρόβλημα ήταν οι μεγάλες ανάγκες σίτου. Πρόβλημα οικονομικό: η πίεση στο εμπορικό ισοζύγιο ήταν χρόνια και ανελαστική, εφόσον επρόκειτο για βασικό είδος διατροφής. [...]

Παραμένει ανοιχτό το ζήτημα του ισοζυγίου. Το εμπορικό ισοζύγιο παρουσιάζει ανέκαθεν στην Ελλάδα χρόνιο έλλειμμα. Πρόκειται για μια σταθερά της ελληνικής οικονομικής ιστορίας, τουλάχιστον ως το έτος 2000.

[Δερτιλής, Γ.Β., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, τ. Α', Εστία, Αθήνα 2009, 280- 282]